Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

zo 17. decembra 2015 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Súdna spolupráca v občianskych veciach — Nariadenie (ES) č. 805/2004 — Európsky exekučný titul pre nesporné nároky — Podmienky osvedčenia — Práva dlžníka — Preskúmanie rozhodnutia“

Vo veci C-300/14,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Hof van beroep te Antwerpen (Odvolací súd v Antverpách, Belgicko) zo 16. júna 2014 a doručený Súdnemu dvoru 20. júna 2014, ktorý súvisí s konaním:

Imtech Marine Belgium NV

proti

Radio Hellenic SA,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda tretej komory L. Bay Larsen, vykonávajúci funkciu predsedu štvrtej komory, sudcovia J. Malenovský, M. Safjan (spravodajca), A. Prechal a K. Jürimäe,

generálny advokát: P. Cruz Villalón,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— belgická vláda, v zastúpení: C. Pochet, J.-C. Halleux a L. Van den Broeck, splnomocnení zástupcovia,

— poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,

— portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes a E. Pedrosa, splnomocnení zástupcovia,

— Európska komisia, v zastúpení: G. Wils a A.-M. Rouchaud-Joët, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 8. septembra 2015,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: holandčina.

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 19 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky (Ú. v. EÚ L 143, s. 15; Mim. vyd. 19/007, s. 38).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Imtech Marine Belgium NV (ďalej len „Imtech Marine“) so sídlom v Belgicku a spoločnosťou Radio Hellenic SA (ďalej len „Radio Hellenic“) so sídlom v Grécku, vo veci návrhu spoločnosti Imtech Marine osvedčiť rozhodnutie pre zmeškanie týkajúce sa pohľadávky so zmluvnou pokutou zvýšenej o úroky z omeškania ako európsky exekučný titul v zmysle nariadenia č. 805/2004.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 44/2001

3 Článok 34 bod 2 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42) stanovuje, že rozsudok sa neuzná „v prípade, že bol vydaný bez účasti žalovaného v konaní, ak sa mu nedoručila písomnosť, ktorou sa začalo konanie alebo rovnocenná písomnosť v dostatočnom čase a takým spôsobom, aby si mohol zabezpečiť obhajobu, okrem prípadu, že žalovaný opomenul začať konanie, ktorým by napadol rozsudok, keď tak mohol urobiť“.

Nariadenie č. 805/2004

4 Podľa odôvodnení 10 až 14, 18 a 19 nariadenia č. 805/2004:

„(10) ak súd v členskom štáte vydal rozhodnutie o nespornom nároku bez toho aby sa dlžník zúčastnil konania, zrušenie akýchkoľvek kontrol v členskom štáte výkonu je neoddeliteľne spojené s existenciou dostatočnej záruky dodržania práva na obhajobu;

(11) toto nariadenie usiluje o presadzovanie základných práv a zohľadňuje zásady vyjadrené najmä v Charte základných práv Európskej únie [ďalej len ‚Charta‘]. Predovšetkým usiluje o zabezpečenie plného rešpektovania práva na spravodlivý proces tak, ako ho vyjadruje článok 47 Charty;

(12) pre konanie vedúce k vydaniu rozhodnutia by mali byť stanovené minimálne pravidlá s cieľom zabezpečiť, aby bol dlžník informovaný o súdnej žalobe proti nemu, o požiadavkách na jeho aktívnu účasť v konaní, ak chce poprieť nárok a o dôsledkoch jeho neúčasti včas, a to takým spôsobom, aby mu to umožnilo pripraviť si obhajobu;

(13) vzhľadom na rozdiely medzi členskými štátmi v pravidlách občianskeho súdneho konania, obzvlášť tých, ktoré upravujú doručovanie dokumentov, je nevyhnutné stanoviť presnú a podrobnú definíciu týchto minimálnych pravidiel. Pre osvedčenie rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu nie je možné považovať za dostatočný najmä akýkoľvek spôsob doručenia, ktorý je založený na právnej fikcii splnenia týchto minimálnych pravidiel.

(14) všetky spôsoby doručenia uvedené v článkoch 13 a 14 sú charakterizované buď úplnou istotou (článok 13) alebo veľmi vysokým stupňom pravdepodobnosti (článok 14), že doručovaný dokument sa dostal k svojmu adresátovi. V druhej kategórii by rozhodnutie malo byť osvedčené ako európsky exekučný titul iba vtedy, ak členský štát pôvodu má zavedený primeraný mechanizmus, ktorý umožňuje dlžníkovi požiadať o úplné preskúmanie rozhodnutia za podmienok stanovených v článku 19 v tých výnimočných prípadoch, keď sa dokument napriek súladu s článkom 14 nedostal k svojmu adresátovi;

…

(18) vzájomná dôvera vo výkon spravodlivosti v členských štátoch odôvodňuje, že posúdenie súdu jedného členského štátu o tom či sú všetky podmienky pre vydanie osvedčenia o európskom exekučnom titule splnené, aby mohlo byť rozhodnutie vykonané vo všetkých ostatných členských štátoch bez súdneho preskúmania správneho uplatnenia minimálnych procesných pravidiel v tom členskom štáte, v ktorom má byť rozhodnutie vykonané;

(19) z tohto nariadenia nevyplýva povinnosť pre členské štáty prispôsobiť svoju vnútroštátnu legislatívu tu stanoveným minimálnym procesným pravidlám. Poskytuje stimul na ten účel, aby umožnilo účinnejšiu a rýchlejšiu vykonateľnosť rozhodnutí v iných členských štátoch iba vtedy, ak sú splnené tieto minimálne pravidlá“.

5 Článok 6 tohto nariadenia s názvom „Požiadavky na osvedčenie rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu“ vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Rozhodnutie o nespornom nároku vydané v členskom štáte bude na základe žiadosti v ľubovoľnom čase predloženej pôvodnému súdu osvedčené ako európsky exekučný titul, ak:

a) je rozhodnutie vykonateľné v členskom štáte pôvodu; a

b) rozhodnutie nie je v rozpore s predpismi o súdnej právomoci tak, ako sú stanovené v oddieloch 3 a 6 kapitoly II nariadenia (ES) č. 44/2001; a

c) súdne konanie v členskom štáte pôvodu spĺňa požiadavky stanovené v kapitole III, pričom je nárok nesporný v zmysle článku 3 ods. 1 písm. b) alebo c); a

d) rozhodnutie bolo vydané v členskom štáte, v ktorom má dlžník bydlisko v zmysle článku 59 nariadenia (ES) č. 44/2001 v tých prípadoch, v ktorých

— je nárok nesporný v zmysle článku 3 ods. 1 písm. b) alebo c); a

— sa týka zmluvy, ktorú uzavrela osoba ktorá je spotrebiteľ na účel, ktorý je možné považovať za nepatriaci do výkonu jeho živnosti alebo profesie; a

— dlžník je spotrebiteľ.“

6 Článok 9 nariadenia č. 805/2004, nazvaný „Vydanie osvedčenia o európskom exekučnom titule“, znie:

„1. Osvedčenie o európskom exekučnom titule sa vydáva na vzorovom tlačive uvedenom v prílohe I.

2. Osvedčenie o európskom exekučnom titule sa vydáva v jazyku rozhodnutia.“

7 Článok 10 nariadenia č. 805/2004 s názvom „Oprava alebo stiahnutie osvedčenia o európskom exekučnom titule“ uvádza:

„1. Osvedčenie o európskom exekučnom titule musí byť na žiadosť pôvodného súdu,

a) opravené, ak je v dôsledku vecnej chyby rozpor medzi rozhodnutím a osvedčením;

b) stiahnuté, ak je evidentné, že bolo nesprávne udelené, so zreteľom na požiadavky stanovené v tomto nariadení.

2. Na opravu alebo stiahnutie osvedčenia o európskom exekučnom titule sa uplatňujú právne predpisy členského štátu pôvodu.

3. Žiadosť o opravu alebo stiahnutie osvedčenia o európskom exekučnom titule sa môže podávať na vzorovom tlačive uvedenom v prílohe VI.

4. Voči vydaniu osvedčenia o európskom exekučnom titule nie je možné podať odvolanie.“

8 Článok 13 uvedeného nariadenia, nazvaný „Doručenie s dokladom o prijatí zo strany dlžníka“, stanovuje:

„1. Dokument o začatí konania alebo rovnocenný dokument môže byť doručený dlžníkovi jedným z týchto spôsobov:

a) osobné doručenie doložené potvrdením o prijatí s uvedením dátumu prijatia, ktoré je podpísané dlžníkom;

b) osobné doručenie doložené dokumentom podpísaným príslušnou osobou, ktorá uskutočnila doručenie, v ktorom je uvedené, že dlžník prijal dokument alebo ho bezdôvodne odmietol prijať a dátum doručenia;

c) doručenie poštou doložené potvrdením o prijatí s uvedením dátumu prijatia, ktoré dlžník podpísal a odoslal naspäť;

d) doručenie elektronickými prostriedkami, ako je napríklad fax alebo e-mail, doložené potvrdením o prijatí s uvedením dátumu prijatia, ktoré podpísal a odoslal naspäť dlžník.

2. Akékoľvek predvolanie na súdne pojednávanie môže byť doručené dlžníkovi v súlade s ods. 1 alebo ústne na predchádzajúcom súdnom pojednávaní o tom istom nároku, pričom je uvedené v zápisnici z predošlého súdneho pojednávania.“

9 Podľa článku 14 nariadenia č. 805/2004, nazvaného „Doručenie bez dokladu o prijatí zo strany dlžníka“:

„1. Dokument o začatí súdneho konania alebo rovnocenný dokument a akékoľvek predvolanie na súdne pojednávanie môžu byť doručené dlžníkovi aj jedným z týchto spôsobov:

a) osobné doručenie na osobnú adresu dlžníka osobám, ktoré žijú v tej istej domácnosti ako dlžník alebo sú tam zamestnané;

b) v prípade samostatne zárobkovo činného dlžníka alebo právnickej osoby osobné doručenie do prevádzkarne dlžníka osobám, ktoré dlžník zamestnáva;

c) uloženie dokumentu do poštovej schránky dlžníka;

d) uloženie dokumentu na pošte alebo u príslušných orgánov verejnej správy a vloženie písomného oznámenia o tomto uložení do poštovej schránky dlžníka, za predpokladu, že písomné oznámenie jasne uvádza charakter dokumentu ako súdneho dokumentu alebo právny dôsledok oznámenia, a teda že sa doručenie uskutočnilo a začínajú plynúť lehoty;

e) doručenie poštou bez dokladu o prijatí podľa ods. 3, ak má dlžník adresu v členskom štáte pôvodu;

f) elektronickými prostriedkami s automatickým potvrdením o doručení, za predpokladu, že dlžník vopred výslovne súhlasil s týmto spôsobom doručovania.

2. Na účely tohto nariadenia, doručenie podľa ods. 1 je neprípustné, ak adresa dlžníka nie je s určitosťou známa.

3. Doručenie podľa ods. 1 písm. a) až d) sa potvrdzuje prostredníctvom:

a) dokumentu podpísaného príslušnou osobou, ktorá uskutočnila doručenie, s uvedením:

i) spôsobu doručenia; a

ii) dátumu doručenia; a

iii) ak bol dokument doručený inej osobe ako dlžníkovi, mena tejto osoby a jej vzťahu k dlžníkovi,

alebo

b) potvrdenia o prijatí osobou, ktorej bol dokument doručený na účely odseku 1 písm. a) a b).“

10 Článok 19 toho istého nariadenie s názvom „Minimálne pravidlá na preskúmanie rozhodnutia vo výnimočných prípadoch“ znie:

„1. S odvolaním sa na [Bez toho, aby boli dotknuté – *neoficiálny preklad*] články 13 až 18, môže byť rozhodnutie osvedčené ako európsky exekučný titul iba vtedy, ak je dlžník podľa právnych predpisov členského štátu pôvodu oprávnený požiadať o preskúmanie rozhodnutia, v prípade že:

a) i) dokument o začatí konania alebo rovnocenný dokument, prípadne predvolanie na súdne pojednávanie boli doručené jedným zo spôsobov stanovených v článku 14; a

ii) doručenie sa bez zavinenia na jeho strane neuskutočnilo v dostatočnom predstihu, aby mohol pripraviť svoju obhajobu;

alebo

b) dlžníkovi zabránila vo vznesení námietky voči nároku vyššia moc alebo výnimočné okolnosti bez zavinenia na jeho strane,

za predpokladu, že v oboch prípadoch koná bez zbytočných prieťahov.

2. Tento článok nebráni členským štátom umožniť preskúmanie rozhodnutia za priaznivejších podmienok, ako sú podmienky uvedené v odseku 1.“

11 Článok 21 nariadenia č. 805/2004, nazvaný „Zamietnutie výkonu“, stanovuje:

„1. Príslušný súd v členskom štáte výkonu na žiadosť dlžníka výkon zamietne, ak je rozhodnutie osvedčené ako európsky exekučný titul nezlučiteľné s predošlým rozhodnutím vydaným v ktoromkoľvek členskom štáte alebo v tretej krajine, za predpokladu, že:

a) predošlé rozhodnutie sa týkalo toho istého predmetu sporu medzi tými istými stranami; a

b) predošlé rozhodnutie bolo vydané v členskom štáte výkonu alebo spĺňa podmienky potrebné pre jeho uznanie v členskom štáte výkonu; a

c) nezlučiteľnosť nebola a nemohla byť vznesená ako námietka v súdnom konaní v členskom štáte pôvodu.

2. Za žiadnych okolností sa v členskom štáte výkonu nemôže skúmať vecná stránka rozhodnutia alebo jeho osvedčenia o európskom exekučnom titule.“

12 Podľa článku 30 uvedeného nariadenia s názvom „Informácie týkajúce sa opravných postupov, jazykov a orgánov“:

„1. Členské štáty oznámia Komisii:

a) postupy pre opravu a stiahnutie osvedčenia uvedené v článku 10 ods. 2 a pre preskúmanie rozhodnutia uvedené v článku 19 ods. 1;

…“

Belgické právo

13 Podľa článku 50 súdneho poriadku (code judiciaire):

„Prekluzívne lehoty nemožno skrátiť ani predĺžiť, a to ani so súhlasom účastníkov konania, pokiaľ sa na preklúziu nevzťahujú okolnosti stanovené zákonom.

Ak sa však lehota na podanie odvolania alebo námietky stanovená v článkoch 1048 a 1051 a v článku 1253c písm. c) a d) začína a končí počas súdnych prázdnin, predĺži sa do pätnásteho dňa nasledujúceho súdneho roka“.

14 Článok 55 tohto poriadku stanovuje:

„Ak zákon stanovuje, že sa predĺžia lehoty stanovené pre účastníka konania, ktorý nemá v Belgicku bydlisko ani miesto pobytu, ani si neurčil adresu na doručovanie v tejto krajine, lehoty sa predĺžia o:

1. pätnásť dní, ak účastník konania býva v susednej krajine alebo v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie [a Severného Írska];

2. tridsať dní, ak býva v inej európskej krajine;

3. osemdesiat dní, ak býva v inej krajine sveta“.

15 Článok 860 daného poriadku uvádza:

„Bez ohľadu na to, aká formálna náležitosť bola opomenutá alebo nebola riadne dodržaná, nijaký procesný úkon nemožno zrušiť, ak zákon výslovne nestanovil neplatnosť.

Lehoty stanovené na podanie opravného prostriedku sú prekluzívnymi lehotami.

Ostatné lehoty sú prekluzívne len v prípade, ak to stanovuje zákon“.

16 Podľa článku 1047 toho istého poriadku:

„Okrem výnimiek stanovených zákonom možno proti každému rozhodnutiu pre zmeškanie podať námietku.

…“

17 Článok 1048 súdneho poriadku stanovuje:

„Bez toho, aby boli dotknuté lehoty stanovené v nadnárodných alebo medzinárodných predpisoch, lehota na podanie námietky je jeden mesiac od doručenia rozhodnutia alebo od jeho oznámenia v súlade s článkom 792 druhým a tretím odsekom.

Ak účastník konania, ktorý sa nezúčastnil na konaní, nemá v Belgicku bydlisko ani miesto pobytu, ani si neurčil adresu na doručovanie v tejto krajine, lehota na podanie námietky sa predĺži v súlade s článkom 55.“

18 Článok 1051 súdneho poriadku uvádza:

„Bez toho, aby boli dotknuté lehoty stanovené v nadnárodných alebo medzinárodných predpisoch, lehota na podanie odvolania je jeden mesiac od doručenia rozhodnutia alebo od jeho oznámenia v súlade s článkom 792 druhým a tretím odsekom.

Táto lehota začína plynúť dňom doručenia rozhodnutia aj v prípade účastníka konania, ktorý požiadal o doručenie rozhodnutia.

Ak jeden z účastníkov konania, ktorému bolo doručené alebo na žiadosť ktorého bolo doručené rozhodnutie, nemá v Belgicku bydlisko ani miesto pobytu, ani si neurčil adresu na doručovanie v tejto krajine, lehota na podanie odvolania sa predĺži v súlade s článkom 55.

…“

Skutkové okolnosti sporu vo veci samej a prejudiciálne otázky

19 Imtech Marine poskytla rôzne služby spoločnosti Radio Hellenic, ktorá jej z tohto dôvodu dlžila čiastku vo výške 23 506,99 eura. Podľa všeobecných obchodných podmienok spoločnosti Imtech Marine sa v prípade nezaplatenia dlžnej sumy uplatní zmluvná pokuta vo výške 10 %, zvýšená o úroky z omeškania s ročnou sadzbou vo výške 12 %.

20 Napriek viacerým upomienkam si Radio Hellenic svoju platobnú povinnosť nesplnila.

21 Podaním doručeným 25. marca 2013 Imtech Marine požiadala Rechtbank van koophandel te Antwerpen (Obchodný súd v Antverpách), aby zaviazal Radio Hellenic na zaplatenie dlžnej sumy a zároveň žiadala, aby bol rozsudok ukladajúci povinnosť osvedčený na základe nariadenia č. 805/2004

ako európsky exekučný titul. Rozsudkom z 5. júna 2013 tento súd vyhlásil návrh za prípustný a čiastočne dôvodný. Spoločnosti Radio Hellenic, ktorá sa nezúčastnila na konaní, bola uložená povinnosť zaplatiť sumu vo výške 23 506,99 eura spolu so zmluvnou pokutou vo výške 10 % a úrokmi z omeškania. Uvedený súd však konštatoval, že vzhľadom na neexistenciu primeranej vnútroštátnej právnej úpravy nemôže tento rozsudok osvedčiť ako európsky exekučný titul.

22 Dňa 3. septembra 2013 Imtech Marine podala proti uvedenému rozsudku odvolanie na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Vo svojom návrhu žiadala, aby bol rozsudok odvolacieho súdu osvedčený ako európsky exekučný titul podľa nariadenia č. 805/2004.

23 Vnútroštátny súd uvádza, že otázka, či belgické právo je v súlade s požiadavkami článku 19 nariadenia č. 805/2004, skutočne nie je jasná, rovnako ako právomoci sudcu a súdneho tajomníka, pokiaľ ide o osvedčenie rozsudku ako európskeho exekučného titulu. Podľa tohto súdu nečinnosť vnútroštátneho zákonodarcu vytvára právnu neistotu pre osoby podliehajúce súdnej moci. Napriek priamemu účinku uvedeného nariadenia sa belgické súdy k takému osvedčovaniu stavajú skôr rezervovane.

24 Konkrétne, pokiaľ ide o konanie o preskúmaní podľa článku 19 ods. 1 nariadenia č. 805/2004, vnútroštátny súd uvádza, že podľa belgického práva môže lehota na podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu pre zmeškanie uplynúť predtým, ako mohol dlžník tento opravný prostriedok podať.

25 Za týchto podmienok Hof van beroep te Antwerpen (Odvolací súd v Antverpách) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Ide o porušenie článku 288 ZFEÚ, ak sa nariadenie č. 805/2004 neuplatní priamo, pretože:

— belgický zákonodarca neprebral toto nariadenie do belgického práva a

— belgický zákonodarca nezaviedol do belgického práva – hoci belgické právo stanovuje možnosť podať námietku a odvolanie – konanie o preskúmaní?

2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku, keďže nariadenie je priamo uplatniteľné, čo treba rozumieť pod ‚preskúmaním rozhodnutia' v zmysle článku 19 ods. 1 nariadenia č. 805/2004? Musí byť možnosť konania o preskúmaní daná iba vtedy, ak sa doručenie alebo oznámenie predvolania/dokumentu o začatí súdneho konania uskutočnilo podľa článku 14 tohto nariadenia, teda bez dokladu o prijatí? Neposkytuje belgické právo prostredníctvom úpravy námietky podľa článku 1047 a nasl. belgického súdneho poriadku a odvolania podľa článku 1050 a nasl. tohto poriadku dostatočné záruky na splnenie kritérií ‚konania o preskúmaní' podľa článku 19 ods. 1 uvedeného nariadenia?

3. Poskytuje článok 50 belgického súdneho poriadku, podľa ktorého možno prekluzívne lehoty stanovené v článku 860 druhého odseku a v článkoch 55 a 1048 tohto poriadku predĺžiť v prípadoch vyššej moci alebo výnimočných okolností bez zavinenia na strane dotknutej osoby, dostatočnú ochranu v zmysle článku 19 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 805/2004?

4. Je osvedčenie európskeho exekučného titulu pre nesporné nároky súdnym rozhodnutím, o ktoré treba požiadať návrhom na začatie konania? V prípade kladnej odpovede musí sudca osvedčiť rozhodnutie ako európsky exekučný titul a súdny tajomník vydať doklad o osvedčení?

V prípade zápornej odpovede môže byť úlohou súdneho tajomníka osvedčiť rozhodnutie ako európsky exekučný titul?

5. V prípade, že osvedčenie európskeho exekučného titulu nie je súdnym rozhodnutím, môže navrhovateľ, ktorý nepožiadal o európsky exekučný titul návrhom na začatie konania, dodatočne – teda po tom, čo rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť – požiadať súdneho tajomníka o osvedčenie európskeho exekučného titulu?“

26 Vnútroštátnemu súdu bola 7. augusta 2014 zaslaná žiadosť o informácie, na ktorú tento súd odpovedal 16. októbra 2014.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

27 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 19 nariadenia č. 805/2004 v spojení s článkom 288 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že členským štátom ukladá povinnosť zaviesť do vnútroštátneho práva konanie o preskúmaní, ako je upravené v uvedenom článku 19.

28 Článok 19 uvedeného nariadenia stanovuje, že rozhodnutie možno osvedčiť ako európsky exekučný titul iba vtedy, ak je dlžník podľa právnych predpisov členského štátu pôvodu oprávnený požiadať o preskúmanie dotknutého rozhodnutia. Podľa odôvodnenia 19 nariadenia č. 805/2004 z tohto nariadenia nevyplýva povinnosť pre členské štáty prispôsobiť svoju vnútroštátnu legislatívu minimálnym procesným pravidlám, ktoré stanovuje, a tým ani povinnosť zaviesť osobitné konanie o preskúmaní v zmysle uvedeného článku 19.

29 Ako stanovuje samotný článok 19 nariadenia č. 805/2004, jediným dôsledkom neexistencie konania o preskúmaní je, že rozhodnutie nemožno osvedčiť ako európsky exekučný titul za podmienok upravených v tomto článku.

30 Za týchto podmienok a bez ohľadu na povinnosť oznámiť Komisii na základe článku 30 ods. 1 písm. a) uvedeného nariadenia konanie o preskúmaní, ktoré vo vnútroštátnom práve prípadne existuje, členský štát, ktorý sa v súlade s ustanoveniami toho istého nariadenia rozhodne neprispôsobiť svoju právnu úpravu, neporušuje článok 288 ZFEÚ.

31 Na prvú otázku treba teda odpovedať tak, že článok 19 nariadenia č. 805/2004 sa má vo svetle článku 288 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že členským štátom neukladá povinnosť zaviesť vo vnútroštátnom práve konanie o preskúmaní, ako je uvedené v danom článku 19.

O druhej a tretej otázke

32 Svojou druhou a treťou otázkou, ktoré je potrebné preskúmať vo vzájomnej súvislosti, sa vnútroštátny súd v podstate snaží zistiť, za akých podmienok článok 19 ods. 1 nariadenia č. 805/2004 umožňuje osvedčiť rozhodnutie pre zmeškanie ako európsky exekučný titul.

33 Článok 19 ods. 1 nariadenia č. 805/2004 stanovuje, že v prípadoch uvedených v odseku 1 písm. a) a b) tohto článku možno rozhodnutie osvedčiť ako európsky exekučný titul len vtedy, ak je dlžník na základe zákona členského štátu pôvodu oprávnený požiadať o preskúmanie dotknutého rozhodnutia.

34 Prípad uvedený v článku 19 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 805/2004 je ten, v ktorom bol dokument o začatí konania alebo rovnocenný dokument doručený dlžníkovi jedným zo spôsobov upravených v článku 14 tohto nariadenia, pričom k doručeniu nedošlo včas na to, aby dlžník mohol pripraviť svoju obhajobu bez toho, aby došlo k zavineniu z jeho strany.

35 Článok 19 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 805/2004 sa vzťahuje na prípad, v ktorom dlžníkovi zabránila vo vznesení námietky voči nároku vyššia moc alebo výnimočné okolnosti bez zavinenia na jeho strane. Tento prípad sa môže týkať aj situácie, v ktorej prekážka pretrváva aj v štádiu, keď začala plynúť lehota na podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu.

36 Hoci členské štáty mohli zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve osobitné konanie o preskúmaní rozhodnutí v prípadoch uvedených v článku 19 ods. 1 písm. a) a b) nariadenia č. 805/2004, nie je vylúčené, aby konania, ktoré v členskom štáte existovali pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia, umožňovali dlžníkovi požiadať o také preskúmanie. Bez toho, aby bola dotknutá povinnosť členských štátov oznámiť dotknuté konania Komisii v súlade s článkom 30 ods. 1 písm. a) uvedeného nariadenia, záväzný charakter všetkých ustanovení tohto nariadenia vyplývajúci z článku 288 ZFEÚ zahŕňa povinnosť sudcu rozhodujúceho o žiadosti o osvedčenie preskúmať, či je splnená podmienka, ktorú v tomto ohľade stanovuje článok 19 ods. 1 tohto istého nariadenia, teda či vnútroštátne právo umožňuje skutočne a bez výnimky požiadať o preskúmanie dotknutého rozhodnutia v uvedených prípadoch.

37 Ako uviedol generálny advokát v bode 24 svojich návrhov, týka sa to opravných prostriedkov, ktoré dostatočne rešpektujú právo dlžníka na obhajobu a jeho právo na spravodlivý proces, uvedené v odôvodneniach 10 a 11 nariadenia č. 805/2004, vzhľadom na to, že konanie o preskúmaní nie je upravené v práve Únie a nariadenie č. 805/2004 výslovne odkazuje na právne predpisy členského štátu pôvodu.

38 Na účely rešpektovania práva dlžníka na obhajobu a práva na spravodlivý proces, ktoré zaručuje článok 47 ods. 2 Charty, je potrebné vyžadovať, ak má ísť o konanie o preskúmaní v zmysle článku 19 ods. 1 nariadenia č. 805/2004 vykladaného vo svetle odôvodnenia 14 tohto nariadenia, aby dotknuté opravné prostriedky umožnili v prvom rade úplné preskúmanie rozhodnutia tak z právnej, ako aj z vecnej stránky.

39 V druhom rade musia uvedené opravné prostriedky dlžníkovi, ktorý sa odvoláva na jeden z prípadov uvedených v článku 19 ods. 1 písm. a) a b) tohto nariadenia, umožniť požiadať o takéto preskúmanie mimo bežných lehôt stanovených vnútroštátnym právom na podanie námietky alebo odvolania proti rozhodnutiu. Tak je to konkrétne v prípade, ak vnútroštátne právo stanovuje možnosť predĺžiť tieto lehoty spôsobom, že začínajú plynúť odznovu, a to najskôr odo dňa, keď mal dlžník skutočne možnosť dozvedieť sa o obsahu rozhodnutia alebo mohol podať opravný prostriedok.

40 Konkrétne na splnenie požiadaviek článku 19 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 805/2004 musí vnútroštátne právo umožniť také predĺženie lehôt na podanie opravných prostriedkov tak v prípade vyššej moci, ako aj v prípade výnimočných okolností nezávislých od vôle dlžníka, bez zavinenia na jeho strane, keďže toto ustanovenie rozlišuje medzi oboma pojmami.

41 Z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom vyplýva, že belgický právny poriadok stanovuje hlavne dva opravné prostriedky na napadnutie rozhodnutia vo veci, o akú ide v prejednávanom prípade, a to námietku, osobitne určenú na napadnutie rozhodnutí pre zmeškanie a upravenú v článku 1047 a nasl. súdneho poriadku, a odvolanie, upravené v článku 1050 a nasl. súdneho poriadku. Je úlohou vnútroštátneho súdu, ktorému jedinému prislúcha podať výklad týchto ustanovení jeho vnútroštátneho práva, aby vyvodil dôsledky z výkladu článku 19 ods. 1 nariadenia č. 805/2004 poskytnutého v bodoch 38 až 40 tohto rozsudku a určil, či vnútroštátna právna úprava spĺňa minimálne procesné podmienky, ktoré toto ustanovenie upravuje. V takomto prípade za predpokladu, že sú splnené všetky ostatné podmienky vyžadované na tieto účely, je úlohou tohto súdu, aby vykonal osvedčenie.

42 Vzhľadom na predchádzajúce treba na druhú a tretiu prejudiciálnu otázku odpovedať tak, že článok 19 ods. 1 nariadenia č. 805/2004 sa má vykladať v tom zmysle, že na účely osvedčenia rozhodnutia pre zmeškanie ako európskeho exekučného titulu sa musí sudca, ktorý o tejto žiadosti rozhoduje, ubezpečiť, že jeho vnútroštátne právo skutočne a bez výnimky umožňuje úplné preskúmanie tohto

rozhodnutia tak z právnej, ako aj z vecnej stránky v oboch prípadoch uvedených v tomto ustanovení a že umožňuje predĺženie lehôt na podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu o nespornom nároku nielen v prípade vyššej moci, ale aj v prípade, ak iné výnimočné okolnosti nezávislé od vôle dlžníka mu zabránili v popretí nároku.

O štvrtej a piatej otázke

43 Svojou štvrtou a piatou otázku, ktoré je potrebné preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 6 nariadenia č. 805/2004 má vykladať v tom zmysle, že osvedčenie rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu je úkonom súdnej povahy, a teda vyhradené sudcovi, o ktoré treba požiadať návrhom na začatie konania.

44 Článok 6 ods. 1 nariadenia č. 805/2004 stanovuje, že žiadosť o osvedčenie rozhodnutia o nespornom nároku ako európskeho exekučného titulu treba podať na pôvodný súd, pričom nespresňuje, kto v rámci tohto súdu je oprávnený také osvedčenie vydať.

45 So zreteľom na štruktúru nariadenia č. 805/2004 možno rozlišovať medzi osvedčením rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu v pravom zmysle slova a formálnym úkonom vydania osvedčenia, ktorý je upravený v článku 9 uvedeného nariadenia. Ako uviedol generálny advokát v bode 52 svojich návrhov, tento formálny úkon po prijatí rozhodnutia o osvedčení európskeho exekučného titulu nie je nevyhnutne aktom, ktorý musí vykonať sudca, takže ním možno poveriť súdneho tajomníka.

46 Naopak osvedčenie v pravom zmysle slova si vyžaduje súdne preskúmanie podmienok stanovených v nariadení č. 805/2004.

47 Právne posúdenia sudcu sú totiž nevyhnutné na to, aby v kontexte neistoty, pokiaľ ide o dodržiavanie minimálnych pravidiel na zabezpečenie dodržiavania práva dlžníka na obhajobu a práva na spravodlivý proces, mohli byť správne posúdené vnútroštátne opravné prostriedky v súlade s bodmi 38 až 40 tohto rozsudku. Okrem toho len súd v zmysle článku 267 ZFEÚ môže prostredníctvom návrhu na začatie prejudiciálneho konania podaného na Súdny dvor zabezpečiť, aby bol poskytnutý výklad minimálnych pravidiel stanovených v nariadení č. 805/2004 a ich jednotné uplatnenie v rámci Európskej únie.

48 Pokiaľ ide o otázku, či o osvedčenie rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu treba požiadať v návrhu na začatie konania, článok 6 nariadenia č. 805/2004 stanovuje, že rozhodnutie o nespornom nároku vydané v členskom štáte možno na základe žiadosti v ľubovoľnom čase predloženej pôvodnému súdu osvedčiť ako európsky exekučný titul.

49 Navyše ako uviedol generálny advokát v bode 56 svojich návrhov, vyžadovať, aby sa žiadosť o osvedčenie podala v každom prípade spolu s návrhom na začatie konania, by bolo nelogické, lebo v tom čase ešte nemožno vedieť, či bude voči nároku vznesená námietka, a teda či rozhodnutie, ktoré sa vydá na konci tohto konania, bude spĺňať potrebné požiadavky na to, aby bolo osvedčené ako európsky exekučný titul.

50 Vzhľadom na predchádzajúce treba na štvrtú a piatu prejudiciálnu otázku odpovedať tak, že článok 6 nariadenia č. 805/2004 sa má vykladať v tom zmysle, že osvedčenie rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu, o ktoré možno požiadať v ľubovoľnom čase, musí byť vyhradené sudcovi.

O trovách

51 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. **Článok 19 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky, sa má vo svetle článku 288 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že členským štátom neukladá povinnosť zaviesť vo vnútroštátnom práve konanie o preskúmaní, ako je uvedené v danom článku 19.**

2. **Článok 19 ods. 1 nariadenia č. 805/2004 sa má vykladať v tom zmysle, že na účely osvedčenia rozhodnutia pre zmeškanie ako európskeho exekučného titulu sa musí sudca, ktorý o tejto žiadosti rozhoduje, ubezpečiť, že jeho vnútroštátne právo skutočne a bez výnimky umožňuje úplné preskúmanie tak z právnej, ako aj z vecnej stránky tohto rozhodnutia v oboch prípadoch uvedených v tomto ustanovení a že umožňuje predĺženie lehôt na podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu o nespornom nároku nielen v prípade vyššej moci, ale aj v prípade, ak iné výnimočné okolnosti nezávislé od vôle dlžníka mu zabránili v napadnutí nároku.**

3. **Článok 6 nariadenia č. 805/2004 sa má vykladať v tom zmysle, že osvedčenie rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu, o ktoré možno požiadať v ľubovoľnom čase, musí byť vyhradené sudcovi.**

Podpisy